

Udvalget for Videnskab og Teknologi 2008-09
UVT alm. del Bilag 144
Offentligt

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet tirsdag den 19. maj 2009 kl. 14.00 fremsendes til orientering Samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning) den 28.-29. maj 2009.

Med venlig hilsen

Helge Sander

14. maj 2009

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 915907
Side 1/1

Samlenotat

Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning)
den 28. - 29. maj 2009.

Rumpolitik:

Punkt 6: Europæisk rumpolitik Side 2
- Vedtagelse af konklusionstekst

Forskningsdelen:

Punkt 7:	Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om EF-rammebestemmelser for en europæisk forskningsinfrastruktur KOM(2008) 467Endelig	Side 5	12. maj 2009
	- Politisk enighed		Forsknings- og Innovationsstyrelsen Bredgade 40 1260 København K Telefon 3544 6200 Telefax 3544 6201 E-post fi@fi.dk Netsted www.fi.dk CVR-nr. 1991 8440
Punkt 8:	Evaluering og effektmåling af rammeprogrammet for forskning, udvikling og demonstration (FP 6)	Side 11	
	- Vedtagelse af rådskonklusioner og udveksling af synspunkter		
	- Kommissionens præsentation af statusrapport for så vidt angår FP7		
Punkt 9:	Europæiske forskningsinfrastrukturer og den regionale dimension af Det Europæiske Forskningsrum.	Side 17	Sagsbehandler Lise Lotte Toft
	- Vedtagelse af rådskonklusioner		Telefon 3392 9713 Telefax 3544 6201 E-post llto@fi.dk
Punkt 10:	Realisering af vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum.	Side 20	
	- Vedtagelse af rådskonklusioner		Sagsnr. Dok nr. Side

Rumrådsmødet:

Punkt 6: Europæisk rumpolitik - Vedtagelse af konklusionstekst

1. Resumé

Hovedpunktet på dagsordenen for Rumrådet er et konklusionspapir om europæisk rumpolitik. I konklusionerne anerkender parterne fortsat, at rumteknologi og rumforskning er centrale og strategisk vigtige områder for Europa.

De vigtigste emner på mødet bliver rumsektorens mulige bidrag til den økonomiske genopretning i Europa samt fortsættelse af det igangværende initiativ benævnt Global Monitoring for Environment and Security (GMES). Endelig berøres kort visionen om en samlet europæisk strategi for udforskning af rummet.

2. Baggrund

I maj 2004 indgik Den europæiske Rumorganisation (ESA) og EU en rammeaftale om det fremtidige samarbejde inden for rummet. Aftalen blev oprindeligt indgået for en 4-årig periode, men blev forlænget på det fjerde møde i Rumrådet i maj 2007 for en yderligere periode til 2013.

Aftalen fastlægger en række formål og områder for samarbejdet, specielt udvikling af en europæisk rumpolitik, som kan sammenkoble EU's efterspørgsel på serviceydelser og anvendelse af rumteknologi til gennemførelser af EU's politikker med den ekspertise, som ESA råder over.

Der er aftalt følgende fire elementer som retningslinier for udarbejdelsen af det europæiske rumprogram:

1. En europæisk rumstrategi indeholdende målsætninger for rumprogrammet
2. Prioriteter og aktiviteter i rumprogrammet til realisering af strategien
3. Definition af deltagende aktører samt rolle-og ansvarsfordeling
4. Principper for gennemførelse af rumprogrammet

Som konsekvens af den oprindelige rammeaftale er hidtil afholdt fem Rumrådsmøder, hvor man fra Kommissionens og ESA's side har søgt at sikre fremdriften i europæisk rumpolitik. Det seneste Rumrådsmøde blev afholdt i september 2008.

På dette møde understregede Kommissionen, at en række vigtige politikker (f.eks. klima-, miljø-, udenrigs-, og sikkerhedspolitik) er afhængige af rumbaserede systemer. Endvidere blev det anerkendt, at rumfart er et meget vigtigt industrielt, teknologisk og forskningsmæssigt område, hvor der samtidig er skarp konkurrence fra bl.a. USA, Kina, Japan og senest Indien.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Forberedelse af Rumrådet og godkendelse af konklusionstekst

Efter forberedelsen af rumrådsmødet i Konkurrenceevnerådet (forskningsdelen) forventes det, at mødet i Konkurrenceevnerådet vil blive hævet, hvorefter Rumrådet (bestående af EU- og ESA-ministre) vil træde sammen - reelt for at gøre plads til ESA-landene Norge og Schweiz.

Efter Rumrådets møde træder Konkurrenceevnerådet og ESA-ministerrådet sammen for hver for sig på EU- og ESA-niveau at godkende konklusionsteksten anbefalet af Rumrådet.

Rumsektorens bidrag til økonomisk genopretning:

Konklusionsteksten inviterer overordnet til at anerkende rumsektorens potentiale til at bidrage til økonomisk genopretning i Europa jf. beslutningen om gennemførelse af en "European Economic Recovery Plan" på det Europæiske Råds møde 11. – 12. december 2008.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/3

Der opfordres til, at der identificeres konkrete initiativer, der kan realisere innovationspotentialet for rumsektoren og styrke eksisterende mekanismer for teknologisk samarbejde i regi af "the European Plan for Innovation". Endvidere bør rumteknologi og rumanvendelser inkluderes i "the European Commission's Lead Market Initiative".

Udkastet indeholder endvidere opfordring til intensiveret samarbejde mellem Kommissionen, ESA og de enkelte ESA og EU medlemslande om stimulering af anvendelse af innovative teknologier udviklet gennem rumprogrammer.

Global Monitoring for Environment and Security (GMES)

Konklusionsudkastet pointerer behovet for finansieringsmuligheder fra EU til driften af GMES som en naturlig fortsættelse af den forskningsfinansierede udviklingsfase. Kommissionen påtænker i den forbindelse at fremsætte en forordning benævnt "Regulation for GMES initial operations", der skal gælde for to år (2011-2013). Denne Regulation har til hensigt at iværksætte en mindre omallokering af det allerede vedtagne budget med henblik på sikring af midler til driften af rumsegmentet for GMES samt indkøb af data fra nationale satellitmissioner.

Der opfordres endvidere til, at Kommissionen sammen med ESA og EUMETSAT (Europæiske organisation for meteorologi) udarbejder en langsigtet strategi for finansieringen af rumsegmentet (GMES satellitterne), der kan sikre brugernes behov for data og informationer. Ligeledes er der behov for at udarbejde en plan for hvem, der skal stå for driften af GMES på lang sigt; Dette kan evt. være en eller flere af de eksisterende europæiske institutioner (f.eks. EUMETSAT).

Udover disse to ovennævnte emner (økonomisk genopretning og GMES), opfordres der kort til, at udforskningen af rummet ses i et videre politisk perspektiv som del af EU's politikker, og at man bør afholde en konference på europæisk plan tilgnet dette emne. Endelig gentages opfordringen fra tidligere rådsmøderesolutioner om behovet for fortsat koordinering mellem europæiske aktører med interesse for

sikkerhedsspørgsmål, herunder Rådet, Kommissionen, Det europæiske forsvarsagentur (EDA) og medlemslandene.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

”Regulation for GMES initial Operations” finansieres indenfor det 7. rammeprogram for forskning og har derfor ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning på møde torsdag den 7. maj 2009.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget til konklusionsstekst, der giver et godt afsæt til fortsat samarbejde mellem ESA og EU på rumområdet.

Side 4/4

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkastet til konklusionstekst har bred opbakning fra EU-landene samt Norge og Schweiz.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Resolutionen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

Forskningsdelen:

Punkt 7: Forordningsforslag til Rådets forordning (EF) om EF-rammebestemmelser for en europæisk forskningsinfrastruktur -KOM(2008) 467 Endelig - Politisk enighed

NYT NOTAT

1. Resumé

En af de store vanskeligheder ved at etablere nye fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer er mangel på egnede retlige rammer for egentlige partnerskaber mellem parter fra forskellige lande.

Det tjekkiske EU-formandskab har fremlagt nyt forslag til forordning, efter at moms- og afgiftsspørgsmålet har været særskilt behandlet i Momskomiteen. Forordningsforslaget om EF-rammebestemmelser for en europæisk forskningsinfrastruktur har således til hensigt at supplere nationale og mellemstatslige ordninger og give et fælles retsgrundlag, der hviler på EF-traktatens artikel 171. Den fastsætter hovedtrækkene ved et europæisk forskningsinfrastrukturkonsortium (European Research Infrastructure Consortium "ERIC") og klare betingelser og procedurer for oprettelsen heraf.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 5/5

Det nye forslag præciserer, at hjemmel til vurdering af, hvorvidt en ERIC kan fritages for moms og afgifter ikke ligger i forslaget til forordning - men i moms- og afgiftsdirektiverne. Det fremgår heraf, at det udelukkende er værtslandets kompetence at vurdere, hvorvidt et ERIC er at betragte som en international organisation i relation til moms- og afgiftslovgivningen og herunder vurdere muligheden for moms- og afgiftsfritagelse.

Forordningen indeholder ingen bestemmelser om personskatter.

Der lægges op til, at forordningen vedtages på rådsmødet den 28. – 29. maj 2009.

2. Baggrund

Forskningsinfrastruktur spiller en stigende rolle for udvikling af viden og teknologi. Eksempelvis er observationscentre for miljøforskning, bestrålingsanlæg til materialeforskning og supercomputere helt nødvendige redskaber til udvikling af viden. Fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer kan samle en "kritisk masse" af personer og investeringer, og dermed medvirke til den økonomiske udvikling på nationalt plan, regionalt plan og EU-plan. Forskningsinfrastrukturer styrker således også "videntrekanten" ved integrering af forskning, uddannelse og innovation.

I takt med, at forskningens grænser udvikler og udvider sig og den teknologiske udvikling skrider fremad, bliver forskningsinfrastrukturen stadig mere kompleks og bekostelig, ofte i en sådan grad, at den er uden for en enkelt forskningsgruppes, regions, nations eller endda et kontinents rækkevidde. Det erkendte man på rådsmøderne om konkurrenceevne den 1.-3. juli 2004 og 25.-26. november 2004, og nåede til enighed om, at der som led i den videre udbygning af ERA var behov for at styrke konkurrencebaseret forskning, forebygge opsplnitning og arbejde sammen om forskningsinfrastruktur. Rådet lagde vægt på, at der måtte lægges en europæisk

strategi for forskningsinfrastruktur, og gav ESFRI, Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer, til opgave at udarbejde en strategisk plan for Europas næste generation af forskningsinfrastruktur.

I oktober 2006 udsendte ESFRI den første europæiske køreplan for forskningsinfrastrukturer nogen sinde. Den rummede 35 nøgleprojekter af europæisk interesse, som der skal arbejdes på i de næste 10-20 år. Udfordringen nu er at få gennemført disse projekter.

Ifølge Kommissionen er en af de store vanskeligheder ved at etablere ny europæisk forskningsinfrastruktur, ud over ressourceknaphed og komplekse tekniske og organisatoriske spørgsmål, mangel på egnede retlige rammer for egentlige partnerskaber mellem parter fra forskellige lande.

Forenkling

Forordningsforslaget indebærer en forenkling af de administrative procedurer for de offentlige myndigheder på EU- og medlemsstatsplan. Med en optimering af de EU-retlige rammer vil Rådet give mulighed for hurtigere og mere effektiv behandling af de forskellige sager om etablering af nye europæiske forskningsanlæg, idet der med forordningen kun vil være ét retsgrundlag i stedet for flere nationale retsgrundlag.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 6/6

Gældende bestemmelser på det område, som forslaget vedrører

ESFRI har for nylig ladet udføre arbejde, der viser, at de eksisterende oprettelsesformer i henhold til national ret (f.eks. det franske "société civile", det tyske "Gesellschaft mit beschränkter Haftung" (GmbH), det britiske "limited liability company" (Ltd) og det nederlandske "stichting" (fond)) ikke tilgodeser sådanne nye forskningsinfrastrukturers behov. En undersøgelse af de eksisterende oprettelsesformer i henhold til folkeretten og EU-retten (f.eks. internationale/mellemstatslige organisationer og europæiske økonomiske firmagrupper) fører til samme resultat. ESFRI har således påvist, at der er behov for en særlig EU-retlig ramme for etablering af europæisk forskningsinfrastruktur, hvor flere medlemsstater er involveret.

Det foreliggende forslag er derfor udformet således, at det bliver lettere for medlemsstater og lande, der er associeret EU's rammeprogram for forskning og udvikling, at etablere og drive forskningsanlæg af europæisk interesse i fællesskab, og at den europæiske politik for forskningsinfrastruktur kan udbygges yderligere. Det skulle komplettere de fremskridt, der er gjort siden 2004, især via ESFRI. Dette initiativ er forberedt ved, at der er gennemført en meget bredt dækkende høring, herunder en ekspertanalyse og høring af interesseparter.

Spørgsmålet om moms- og afgiftsfritagelse for internationale organisationer er reguleret i Direktiv 2006/11/EC (momsdirektivet) samt direktiv 2008/118/EC (punktafgiftsdirektivet). Det er de nationale skattemyndigheder, der træffer afgørelse om, hvorvidt en international organisation opfylder betingelserne for moms- og afgiftsfritagelse.

3. Hjemmelsgrundlag

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 171 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Af artikel 171 fremgår det, at Fællesskabet kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af

programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Fællesskabet.

Af artikel 172 fremgår det, at Rådet vedtager med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg i artikel 171 omhandlende bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, da forslaget ikke hører ind under Fællesskabets enekompetence. Kommissionens vurdering begrundes således:

Et EF-tiltag er kun berettiget, hvis også subsidiaritetsprincippet er overholdt. Det forudsætter to ting. For det første er det vigtigt at være sikker på, at målene for den foreslåede handling ikke i tilstrækkelig grad kan nås af medlemsstaterne inden for deres nationale forfatningssystemer (nødvendighedskontrol). Der er fremlagt tre forslag til, hvordan man kan oprette retlige rammer for europæiske forskningsinfrastrukturer: 1) koordinering på europæisk plan med henblik på etablering af en bedste praksis; 2) oprettelse af fællesforetagender; 3) opstilling af en specifik retlig ramme på EU-plan. Fællesskabet er i den bedste position til at føre disse muligheder ud i livet, på grundlag af artikel 165 i første tilfælde, og på grundlag af artikel 171 i de to andre tilfælde.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 7/7

For det andet må man overveje, om og hvordan målene bedre kan nås ved en handling fra Fællesskabets side (kontrol for europæisk merværdi). Den logiske begrundelse for en europæisk handling ligger i problemets tværnationale karakter (etablering af retlige rammer mellem flere medlemsstater). Der er mulighed for andre løsninger, f.eks. indgåelse af mellemstatslige aftaler, men de administrative og juridiske procedurer, der typisk skal følges i henhold til sådanne mellemstatslige ordninger, anses for at være for langvarige, vanskelige og tunge.

Forslaget vurderes således i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

5. Proportionalitetsprincippet

Forordningsforslaget overlader fastlæggelse af den interne organisation i et ERIC til deltagerne dvs. medlemsstater, tredjelande og mellemstatslige organisationer. Gældende ret bliver hovedsagelig den nationale lovgivning i det land, hvor det vedtægtsmæssige hjemsted ligger eller driften finder sted.

Den mængde oplysninger, en ERIC og deltagerne skal forelægge for Kommissionen, er reduceret til de oplysninger, som Kommissionen har brug for til at kontrollere overholdelse af rammeforordningens bestemmelser.

Forslaget vurderes derfor i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

6. Formål og indhold

Rammeforordning har konkret til hensigt at supplere nationale og mellemstatslige ordninger og vil give et fælles retsgrundlag, der hviler på EF-traktatens artikel 171. Den fastsætter hovedtrækkene ved et europæisk forskningsinfrastrukturkonsortium (herefter ERIC) og klare procedurer for, hvordan Kommissionen tildeler denne status.

Af præamblen til forordningsforslaget fremgår det, at et ERIC ikke skal betragtes som et EF-organ, men som en retlig enhed, som Fællesskabet ikke nødvendigvis er med i, og hvortil Fællesskabet kun i begrænset omfang yder finansielle bidrag. De interesserede medlemsstater skal således selv eller sammen med andre kvalificerede enheder fastlægge deres behov for etablering af forskningsinfrastruktur baseret på deres forskning og teknologiske udvikling og de krav, som Fællesskabet stiller.

Af forordningsforslaget skal følgende særligt fremhæves:

Kravet til en forskningsinfrastruktur er, at den skal være nødvendig for at føre europæiske forskningsprogrammer og projekter ud i livet. Endvidere skal infrastrukturen udgøre en merværdi i forhold til styrkelsen af det europæiske forskningsrum. Samtidig skal infrastrukturen bidrage til mobilitet af forskere og viden.

Af den anførte ansøgningsprocedure og beslutningsproces fremgår det, at det er Kommissionen, der afgør, hvorvidt et ERIC opfylder kravene i forordningen. Herunder skal den fælleseuropæiske merværdi, jf. artikel 4 være opfyldt. Endvidere skal kravene til vedtægterne være opfyldt.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 8/8

Det tjekkiske EU-formandskabs nye forslag til forordning præciserer, at hjemmel til vurdering af, hvorvidt en ERIC kan fritages for moms og afgifter ikke ligger i forslaget til forordning - men i moms- og afgiftsdirektiverne. Det fremgår heraf, at værtslandet i forbindelse med et ERICs etablering skal vurdere, hvorvidt konsortiet er at betragte som en international organisation i henhold til Direktiv 2006/11/EC (momsdirektivet) samt direktiv 2008/118/EC (punktavgiftsdirektivet). Det betyder, at forordningen ikke har nogen indflydelse på, hvorvidt et ERIC er at betragte som en international organisation i henhold til moms- og afgiftsreglerne. Det er alene de nationale myndigheder i værtslandet, der træffer afgørelse herom i forbindelse med etableringen af det fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturkonsortium.

Derudover fremgår det, at et ERIC skal anses for at være en juridisk person med fuld rets- og handleevne fra det tidspunkt, Kommissionen godkender konsortiet. Et ERIC er desuden at betragte som en international organisation i henhold til direktivet om offentlige indkøb (Direktiv 2004/18/EC).

Forordningsudkastet indeholder ikke bestemmelser om personskatter.

Et ERIC skal samtidig være placeret i en medlemsstat eller en associeret medlemsstat, ligesom et ERIC skal have mindst tre medlemsstater som deltagende medlemmer. Samtidig kan tredjelande og mellemstatslige organisationer deltage. Yderligere medlemsstater kan når som helst opnå status som deltagere i et ERIC på rimelige betingelser. Desuden skal de deltagende medlemsstater tilsammen besidde flertallet af stemmerettigheder i deltagerforsamlingen. Et ERIC bygger på det princip, at deltagerne i fællesskab bidrager til virkeliggørelsen af ERIC'ens målsætninger, i første række etablering og drift af en forskningsinfrastruktur af europæisk betydning. Dets interne struktur er meget fleksibel, idet deltagerne i vedtægterne kan fastlægge deres rettigheder og forpligtelser, de styrende organer og deres kompetence og andre interne anliggender.

Af forordningsteksten fremgår også, at deltagernes finansielle ansvar for et ERIC's gæld er principielt begrænset til deres respektive bidrag, men der er i vedtægterne mulighed for at træffe andre arrangementer. Gældende ret er EF-retten, lovgivningen i den stat, det vedtægtsmæssige hjemsted ligger i, eller, i visse sikkerhedsmæssige og tekniske forhold, lovgivningen i den stat, hvor driften foregår. Vedtægterne og gennemførelsesbestemmelserne dertil skal være i overensstemmelse med gældende ret.

Forordningsforslaget beskriver også afvikling og insolvens for et ERIC.

Yderligere fremgår det, at et ERIC årligt skal lave en aktivitetsrapport, som skal godkendes af medlemmerne og sendes til Kommissionen og de relevante offentlige myndigheder. Kommissionen har ansvaret for løbende overvågning af, at ERIC'erne følger bestemmelserne i forordningen. Medlemsstaterne træffer de fornødne bestemmelser til at sikre, at forordningen anvendes effektivt. Endvidere skal Kommissionen foretage en evaluering af forordningen fem år efter dens vedtagelse og aflægge rapport herom til Europa-Parlamentet og Rådet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

7. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet afgav udtalelse den 22. januar 2009, hvor Europa-Parlamentet gav sin støtte til forordningsforslaget. Europa-Parlamentet understregede, at der er behov for at facilitere etableringen af verdensklasse forskningsinfrastrukturer i Europa, herunder at de vil bidrage til realiseringen af Det Europæiske Forskningsrum ved at højne forskning og uddannelse, til øget interaktion mellem forskere i den offentlige og private sektor, samt til en generel positiv samfundsøkonomisk udvikling. Europa-Parlamentet understreger, at de høje udgifter forbundet med at etablere store forskningsinfrastrukturer generelt vil kræve en fælles indsats flere lande imellem, hvilket nødvendiggør en fælles retlig ramme, som kan facilitere og accelerere etableringen af disse infrastrukturer.

Side 9/9

8. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Kommissionens forslag til forordning har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

9. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Kommissionens forslag til forordning har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

10. Høring

Sagen har været behandlet i på ny i EF-Specialudvalget for forskning på møde torsdag den 7. maj 2009.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens umiddelbare vurdering, at etablering af en fælles juridisk ramme vil bidrage til en forenkling og tidsbesparelse ved etableringen af nye forskningsinfrastrukturer. Det nye forslag præciserer, at hjemmel til vurdering af, hvorvidt en ERIC kan fritages for moms og afgifter ikke ligger i forslaget til forordning - men i moms- og afgiftsdirektiverne. Forslaget indeholder derfor ikke bestemmelse om, at et ERIC skal være moms- og afgiftsfritaget. Forslaget præcise-

rer derimod, at det er værtslandets kompetence at afgøre, hvorvidt en ERIC er en international organisation og dermed kan fritages for moms- og afgifter i henhold til lovgivningen herom. På den baggrund kan regeringen støtte formandskabets forslag.

12. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev præsenteret på Rådets møde den 25.-26. september 2008 og efterfølgende drøftet på Rådets møde den 1.-2. december 2008, hvor det franske EU-formandskab udsatte sagen. Samtidig blev ECOFIN (økonomi og finans) bedt om at se på spørgsmålet om undtagelse fra moms- og afgiftsdirektiverne. Spørgsmålet om et ERICs fritagelse for moms blev herefter drøftet i Momskomiteen, hvor man enstemmigt var enige om, at et ERIC ved opfyldelse af en række konkrete betingelser er at betragte som en international organisation i henhold til momsdirektivet.

På baggrund af resultatet af drøftelserne i Momskomiteen har det tjekkiske formandskab fremlagt et nyt udkast til forordning, der præciserer, at kompetencen til at moms- og afgiftsfritage et ERIC ligger hos de nationale myndigheder, og at hjemlen hertil ligger i moms- og afgiftsdirektiverne. Det tjekkiske EU-formandskabs forslag har bred opbakning fra hovedparten af medlemslandene.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 10/10

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 28. november 2008 til forhandlingsoplæg i forbindelse med Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 1. – 2. december 2008.

Punkt 8: Evaluering og effektmåling af rammeprogrammet for forskning, udvikling og demonstration (FP6)

- Vedtagelse af rådskonklusioner og udveksling af synspunkter
- Præsentation af Kommissionens statusrapport vedr. FP7

1. Resume

Ex-post evalueringen af det 6. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP6) har til formål at analysere og drage konklusioner på baggrund af erfaringerne fra FP6 med henblik på at give anbefalinger til midtvejsevalueringen af FP7 samt udformningen af det 8. rammeprogram.

Ekspertgruppens overordnede konklusion er, at FP6 har skabt videnskabelige, økonomiske og sociale resultater, som ikke kunne opnås gennem de enkelte medlemsstaters initiativer. FP6 har hertil også i betydelig grad ført til koordination af EU's og medlemsstaternes forsknings- og udviklingspolitik. Den hidtidige trend med faldende erhvervsdeltagelse fortsatte med FP6, og evalueringen fremhæver også en tendens til at fokusere for meget på samarbejde internt i Europa. Evalueringsrapporten anbefaler et mere fleksibelt og simpelt rammeprogram som i højere grad sigter på store samfundsudfordringer, en bedre udnyttelse og kommercialisering af Europas viden og et større globalt udsyn

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 11/11

Udkast til rådskonklusioner støtter overordnet op om ekspertgruppens anbefalinger.

Kommissionens fremskridtsrapport af det 7. rammeprogram (FP7) lægger op til at forbedre og eventuelt tilpasse det syvende rammeprogram. Der vil blive udpeget en uafhængig ekspertgruppe, som skal foretage en foreløbig evaluering af programmet inden efteråret 2010.

2. Baggrund

EU's forskningsmidler er siden 1984 blevet udmøntet gennem rammeprogrammer for forskning. Det 6. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (Framework Programme 6, FP6) løb fra 2002 til udgangen af 2006. Det samlede budget for det fireårige program var godt 143 milliarder kroner. FP6 blev efterfulgt af det 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (FP7), som løber fra 2007 til 2013.

Begge programmer støtter opbygningen af det europæiske forskningsrum (ERA) og europæisk forskning og udvikling. Det sker for en stor dels vedkommende gennem samarbejdsprojekter, hvor projektkonsortier bestående af partnere fra et antal lande (herunder også ikke-EU-lande) går sammen om at søge projekter udbudt gennem rammeprogrammet.

FP6 slutevalueres i 2009 og FP7 midtvejsevalueres i 2010. Begge evalueringer vil give indspil til formgivningen af EU's 8. rammeprogram for forskning, som forventes iværksat fra 2014.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Ex-post evalueringen af FP6

Ex-post evalueringen af FP6 har til formål at analysere og drage fremadrettede konklusioner på baggrund af erfaringerne fra FP6 med henblik på at give anbefalinger for beslutninger om de følgende rammeprogrammer. Evalueringen blev iværksat i 2008 og afleveret i februar 2009. Den er udarbejdet af en ekspertgruppe på 13 personer, herunder et dansk medlem, prodekan for forskning ved Aalborg Universitet, Lene Lange.

Evalueringen bygger på et usædvanligt stort antal rapporter i form af delstudier af FP6, nationale FP6-evalueringer, interviews og erfaringer fra tidligere rammeprogrammer med videre. Ekspertgruppen har set på rationalerne bag FP6, implementeringen af FP6 og FP6's resultater. Gruppen uddrager på baggrund heraf en række konklusioner, og dertil fremsætter gruppen et sæt af fremadrettede anbefalinger og et bud på en vision for EU's forsknings- og udviklingsprogram.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 12/12

Ekspertgruppens overordnede konklusion er, at FP6 har skabt videnskabelige, økonomiske og sociale resultater, som ikke kunne opnås gennem de enkelte medlemsstaters initiativer. FP6 har også i betydelig grad ført til koordination af EU's og medlemsstaternes forsknings- og udviklingspolitik. Endvidere vurderer eksperterne, at forskningskvaliteten gennemsnitligt har været høj, og de har ikke fundet belæg for påstande om, at det kun er B-forskere, der medvirker i EU's rammeprogrammer.

Den hidtidige trend med faldende erhvervsdeltagelse fortsatte med FP6, og evalueringen fremhæver også en tendens til at fokusere for meget på samarbejde internt i Europa på bekostning af et mere globalt udsyn. En for tung administration er andre observationer i forbindelse med udmøntningen af FP6.

FP6's bidrag til integrationen af det europæiske forskningsrum

Ekspertgruppen konkluderer, at arbejdet med at strukturere Europas forsknings- og vidensnetværk som en del af det europæiske forskningsrum (ERA) kun lige er påbegyndt. Samtidig giver rapporten udtryk for, at rammeprogrammets målsætninger vedrørende sociale og økonomiske forandringer kun kan realiseres med en højere grad af sammenhæng og overensstemmelse mellem forsknings- og innovationspolitikkerne på EU-plan.

Ekspertgruppen finder, at FP6 i betydelig grad har ført til koordination af forsknings- og udviklingspolitikkerne mellem EU og medlemsstaterne. De introducerede instrumenter til at koordinere og fokusere politikker har vist sig succesfulde. Ekspertgruppen bemærker imidlertid også, at instrumenterne tenderer en favorisering af etablerede og indflydelsesrige spillere.

Evalueringen fremhæver også, at Europa bør åbne sine forskningsaktiviteter langt mere mod omverdenen og de globale udfordringer. Evalueringen peger på, at man i langt højere grad bør gå nuanceret og strategisk til værks i samarbejdet med lande uden for rammeprogrammet.

Kommercialisering og små og mellemstore virksomheders (SMV) deltagelse i FP6

Ekspertgruppen vurderer, at FP6 har haft en positiv indflydelse på både virksomhedernes kompetencer og konkurrenceevne, men mener, at potentialet er endnu større. FP6 har med succes produceret store mængder ny viden og været af stor værdi for universiteter og forskningsinstitutioner. Men man har imidlertid kun haft begrænset succes med at udnytte denne viden i erhvervslivet og gennem kommercialisering. Samtidig vurderer ekspertgruppen, at den positive afsmitning fra rammeprogrammet er størst for de større og etablerede virksomheder. De er dels store nok til at kunne påvirke Kommissionen og rammeprogrammet, dels har de bedre muligheder for at overkomme de krævende rammevilkår, der omgiver deltagelse i projekterne.

Endvidere er den fra de foregående rammeprogrammer nedadgående trend med faldende erhvervsdeltagelse forsat med FP6 og har dermed heller ikke medvirket til at fremme europæisk konkurrenceevne som tiltænkt. Omfattende administrative byrder angives som en hovedårsag til dette forsatte fald, men forhold omkring manglende mulighed for at beskytte intellektuelle rettigheder (IPR) angives som en anden væsentlig årsag.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 13/13

Ekspertgruppen ser kritisk på FP6's unuancerede tilgang til små og mellemstore virksomheders deltagelse, herunder det generelle mål om 15% SMV-deltagelse over hele programmet. Målsætningerne for SMV-deltagelse bør i stedet være knyttet mere specifikt til de forhold, der gør sig gældende på de forskellige områder og i langt højere grad tage hensyn til SMV'ernes forskellighed.

Administration

Ekspertgruppen sætter fokus på, at administrationen af FP6 har været alt for tung med uacceptabelt lange behandlingstider. Gruppen mener endvidere, at Kommissionens tiltag til simplificering har været utilstrækkelige. Komplexitet og manglende rettidighed i administrationen (fx vedrørende udbetalinger) var også i FP6 markante pletter på rammeprogrammets rygte både inden for og uden for EU. Det angives at være et af de hyppigste argumenter mod at deltage i FP6-projekter og vurderes at være blandt de betydeligste årsager til den faldende erhvervsdeltagelse i FP6.

Ekspertgruppen foreslår en model, hvor man går fra et administrativt meget tungt system med løbende bevillinger og revisioner til et forenklet system, hvor der gennem udbud findes en pris for at udføre et givent projekt. Mindre tilpasninger af det eksisterende system er utilstrækkeligt, og ekspertgruppen mener, at kommissionen behøver ekstern hjælp til at gennemgå procedurerne, herunder de finansielle procedurer.

Af andre konklusioner i evalueringsrapporten kan nævnes:

- At FP6 indeholdt initiativer til at fremme deltagelsen af kvinder i rammeprogrammets forskningsprojekter, men ekspertgruppen vurderer, at hverken niveauet eller forbedringerne er tilstrækkelige. Ekspertgruppen mener, at der i forbindelse med kommende rammeprogrammer bør gøres en betydelig indsats for at øge deltagelse af kvindelige forskere.

- Forholdet mellem det fælles forskningscenter (JRC) og rammeprogrammerne bør undersøges yderligere
- Politikkerne på et antal områder, fx transport og energi, kan nyde betydelig fremme ved en tættere koordinering med regulerende og behovsstyrende politikker.

Anbefalinger for kommende rammeprogrammer (FP8)

Ekspertgruppen anbefaler, at man forud for kommende rammeprogrammer i højere grad, og på både overordnet og detaljeret niveau, bør analysere og dokumentere de aktuelle og fremtidige rationaler bag rammeprogrammerne. En hovedpointe er, at antallet og omfanget af mål for rammeprogrammet skal være i overensstemmelse med Kommissionens og andre aktørers kapacitet til i realistisk grad at styre mod opfyldelse af disse mål. Samtidig bør rammeprogrammerne være fleksible og i stand til at udvikle sig i løbet af programmets løbetid.

Ekspertgruppen anbefaler, at der sker en styrkelse af bottom-up-initiativer for at opfange forskningstendenser og nye samarbejdsformer samt, at ESFRI-processen omkring infrastruktursamarbejde gennem rammeprogrammerne forsættes. Gruppen mener, at rammeprogrammet er et velegnet instrument til at håndtere fælles-europæiske forskningsinfrastrukturer sammenlignet med de betydelige organer og organisationer, der tidligere er opbygget alene med det formål at håndtere en infrastruktur.

Ekspertgruppen lægger ligeledes vægt på, at der er behov for langt mere gennemskuelighed i Kommissionens inddragelse af interessenterne i udformningen af rammeprogrammerne. Samtidig mener gruppen, at Kommissionen bør udbrede sin evalueringskultur, således at den bliver bedre til at måle og demonstrere effekterne af rammeprogrammerne.

Ekspertgruppens vision for kommende rammeprogrammer

Overskriften for ekspertgruppens vision for Europas forsknings- og udviklingspolitik er ”Europæisk excellence gennem globalt samarbejde og konkurrence”. Ifølge visionen skal Europa bygge på sine styrker og blive en proaktiv partner i det globale videnssamfund, som aktivt bidrager til at løse de globale udfordringer. Ekspertgruppen foreslår derfor, at opbygningen af rammeprogrammerne ændres til at bygge på to grene:

- ”Grand Challenges” som er fastlagt i en oppe-fra-og-ned-proces og rummer problemer, bekymringer og spørgsmål som berører samfundet aktuelt og fremtidigt.
- ”Great Ideas” som er nede-fra-og-op-initiativer fra forskere, universiteter, virksomheder og andre, der kan fostre høj kvalitets forskningsprojekter.

Det europæiske forskningsråd (som blev introduceret med FP7) skal efter ekspertgruppens vurdering styrkes med et stærkt politisk mandat og udbygges med en form for samarbejdsprojekter. Det foreslås, at administrationen sker i en selvstændig organisation, eventuelt i regi af European Science Foundation (ESF). Et godt designet og implementeret rammeprogram, som adresserer ekspertgruppens

vision, vil ifølge gruppen kræve et betydeligt større budget, end det kendes fra både FP6 og FP7.

Udkast til rådskonklusioner om evaluering

Udkastet til rådskonklusioner giver brede fremadrettede retningslinier om indholdet og anvendelsen af fremtidige rammeprogramsevalueringer. Der lægges særlig vægt på vigtigheden af, at man bliver bedre til at måle *effekterne* af rammeprogrammerne. Rådskonklusionerne understreger også, at bedre evalueringer forudsætter klare mål i rammeprogrammerne og en styrkelse af datagrundlaget og måden, hvorpå data indsamles.

Medlemsstaterne opfordres til at forsætte og forøge indsatsen med at evaluere betydningen af rammeprogrammerne, herunder også at samarbejde yderligere om evalueringsarbejdet. Rådskonklusionerne opfordrer endvidere Kommissionen og medlemsstaterne til at være særligt opmærksomme på administrationen af rammeprogrammerne og mulighederne for at simplificere de administrative og finansielle kontrolprocedurer.

Kommissionen og medlemsstaterne opfordres endeligt også til at se nærmere på rammeprogrammernes sammenhæng med strukturfondsmidler og EU's innovationsprogram CIP.

Kommissionens fremskridtsrapport og midtvejsevaluering af FP7

Ifølge Kommissionens fremskridtsrapport er det syvende rammeprogram fortsat et meget vigtigt instrument, når det gælder om at fremme videnskabelig ekspertise og teknologisk udvikling, som modsvarer EU's politiske prioriteringer og erhvervslivets og samfundets behov. Den nuværende økonomiske krise understreger blot programmets betydning yderligere. Det syvende rammeprogram bidrager til at opretholde forskningsindsatsen, både den private og den offentlige, hvilket f.eks. illustreres af de offentlig-private partnerskabsinitiativer om miljøvenlige biler, energieffektive bygninger og fremtidens fabrikker, der er iværksat som led i den europæiske økonomiske genopretningsplan.

Kommissionen vil med henblik på at forbedre og eventuelt tilpasse det syvende rammeprogram indhente rådgivning fra en uafhængig ekspertgruppe, som skal foretage en foreløbig evaluering af programmet. Ekspertgruppens mandat bør vedtages i efteråret 2009, og evalueringen bør være afsluttet i efteråret 2010. Resultaterne af den foreløbige evaluering vil ikke blot få betydning for en eventuel revision af det syvende rammeprogram, men også få stor indflydelse på de kommende drøftelser om Den Europæiske Unions fremtidige finansielle rammer, Lissabonstrategien efter 2010 og det næste rammeprogram.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning torsdag den 7. maj 2009. Der fremkom følgende bemærkning:

LO opfordrer til, at man sikrer sammenhæng mellem forskning og innovation, både i det nuværende og de kommende rammeprogrammer. Det er vigtigt, at innovationsindsatsen også dækker initiativer i forhold til medarbejderdrevet innovation, hvor medarbejderne inddrages intensivt i virksomhedens udviklings- og innovationsaktiviteter. I det hele taget er det vigtigt at holde sig for øje, at der kan være mange kilder til innovation, og at innovation også er relevant i forhold til den offentlige sektor.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Evalueringsrapporten kommer med en række klare og brugbare konklusioner, som Danmark i vid udstrækning kan støtte. Rapporten er et godt grundlag for at midtvejsevaluere FP7, idet den identificerer en række temaer, som også bør forfølges over for FP7, herunder i særlig grad de administrative byrder.

Regeringen finder endvidere, at rapporten og ekspertgruppens vision for det næste rammeprogram er et kvalificeret afsæt for diskussionen om FP8. Dels fordi den indeholder centrale anbefalinger for indretningen af et nyt rammeprogram (fx om inddragelse af erhvervslivet), dels fordi den rummer en række interessante bud på et nyt rammeprograms orientering og rationale (fx omkring kommercialisering og en global rolle for Europa). Endvidere fremhæver rapporten behovet for, at rammeprogrammerne bygger på klare målsætninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

FP6 ex-post-evalueringsrapporten er blevet positivt modtaget af medlemslandene.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 9: Europæiske forskningsinfrastrukturer og den regionale dimension af Det Europæiske Forskningsrum.

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Rådet (Konkurrenceevne - forskningsdelen) opfordrede i 2007 "European Strategy Forum on Research Infrastructures" (ESFRI) til at opdatere den eksisterende roadmap for fremtidige investeringer i forskningsinfrastruktur af fælles europæisk interesse.

ESFRI's opdaterede roadmap blev offentliggjort i efteråret 2008, og den indeholder i alt 44 forslag til europæiske forskningsinfrastrukturer.

Rådet drøftede på sit møde den 5.-6. marts 2009 europæiske investeringer i større infrastrukturer generelt, herunder hvordan infrastrukturinvesteringer kan spille en positiv rolle i lyset af den økonomiske afmatning og Kommissionens genopretningsplan. Det tjekkiske formandskab har på baggrund af disse drøftelser fremlagt udkast til rådskonklusioner, som forventes vedtaget på Rådets møde den 28.-29. maj 2009.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 17/17

2. Baggrund

European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) er et forum, hvor repræsentanter for EU-landene, de associerede lande samt Kommissionen mødes for at drøfte emner relateret til forskningsinfrastruktur af europæisk betydning. Formålet er at støtte en sammenhængende og strategibaseret tilgang til forskningsinfrastruktur i Europa, herunder fungere som fødselshjælper for internationale forhandlinger om konkrete initiativer.

Rådet opfordrede på sit møde den 25.-26. november 2004 ESFRI til at udarbejde en europæisk, strategisk roadmap på forskningsinfrastrukturområdet. Omkring 1000 europæiske eksperter blev involveret i den efterfølgende udarbejdelsesproces. Den 19. oktober 2006 offentliggjorde ESFRI sin første rapport omfattende 35 projekter. Videnskabsministeriet sendte i november 2006 rapporten i høring blandt forskningsinstitutioner, forskningsråd og offentlige forskningsfonde. Høringen viste, at den danske interesse samler sig om ca. 12 af de 35 forslag.

Kommissionen har ikke fremsat forslag til, hvordan ESFRI's roadmap eventuelt kan føres ud i livet. Kommissionen har dog søgt at spille en faciliterende rolle, idet der under det syvende rammeprogram for forskning er givet støtte til en række forprojekter, der indgår i ESFRI's rapport. Formålet hermed er at modne et infrastrukturprojekt juridisk og finansielt, således at der i givet fald kan træffes endelig international aftale. Det er op til de enkelte lande at vurdere i hvilket omfang, de ønsker at deltage i realiseringen af de enkelte infrastrukturprojekter. ESFRI's roadmap skal således betragtes som en kvalificeret ønskeliste med henblik på at styrke den europæiske forskningskapacitet.

Som opfølgning på den første ESFRI-roadmap opfordrede Rådet på sit møde den 21.-22. maj 2007 ESFRI til at opdatere sin roadmap med jævne mellemrum for at kunne holdt trit med den hastige udvikling i forskernes behov på forskningsinfra-

strukturområdet. På den baggrund offentliggjorde ESFRI en opdateret roadmap i december 2008 med i alt 44 forslag.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

På Rådsmødet den 5.-6. marts 2009 havde det tjekkiske formandskab lagt op til en drøftelse på baggrund af følgende tre spørgsmål: 1) hvordan investeringer i infrastrukturer kan bidrage til Europas konkurrenceevne; 2) hvorledes investeringer i infrastruktur – set i relation til Kommissionens genopretningsplan – kan understøtte de involverede industrier; samt 3) hvilke tiltag medlemsstaterne lægger vægt på med henblik på optimal fordeling af infrastrukturer i Det Europæiske Forskningsrum. Det tjekkiske formandskab har på baggrund af disse drøftelser fremlagt udkast til rådskonklusioner.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 18/18

I udkastet til konklusioner understreger Rådet behovet for at fastholde støtten til forskning, udvikling og innovation, herunder accelerere investeringer i europæiske forskningsinfrastrukturer under den nuværende finansielle krise. Dette vil dels bidrage til at styrke den europæiske konkurrenceevne og udvikling, yderligere stimulere realiseringen af Det Europæiske Forskningsrum, bidrage til at realisere den fri bevægelighed for viden ("den femte frihed") samt fremme udviklingen af videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation).

Endvidere takker Rådet for ESFRI's arbejde på den opdaterede roadmap fra 2008, som har bidraget til udarbejdelsen af supplerende nationale handlingsplaner. I den forbindelse opfordres medlemslandene til at forstærke indsatsen med henblik på at implementere ESFRI's roadmap inden for en overskuelig tidsramme. Derudover anerkendes vigtigheden af forskningsinfrastrukturer, herunder regionale partner faciliteter med henblik på en balanceret udvikling af Det Europæiske Forskningsrum. Samtidig gentages kvalitetsprincippet som afgørende. Betydningen af infrastrukturer for udviklingen af menneskelige ressourcer i forskning fremhæves også, ligesom behovet for en retlig ramme for etablering af europæiske forskningsinfrastrukturer anerkendes.

Rådet anerkender endvidere e-forskningsinfrastrukturers og e-videnskabs afgørende betydning for udviklingen af Det Europæiske Forskningsrum, hvorfor disse områder bør indgå som et delelement i de nationale handlingsplaner. Endelig inviteres medlemslandene til i højere grad at fremme brugen af eksisterende finansielle instrumenter, i særdeleshed strukturfondsmidler til etablering af forskningsinfrastrukturer og samtidig fortsætte analysearbejdet omhandlende det samfundsøkonomiske afkast ved infrastrukturer.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning torsdag den 7. maj 2009.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter som udgangspunkt ESFRI's arbejde med at tilvejebringe en europæisk, strategisk roadmap på forskningsinfrastrukturområdet. Regeringen vurderer, at etableringen af større forskningsinfrastrukturer kan spille en vigtig rolle i at sikre den fortsatte udvikling af Europas konkurrenceevne.

Ved etableringen af større europæiske forskningsinfrastrukturer er det vigtigt at styrke brobygningen mellem forskningsfaciliteten og erhvervslivet i det omgivende samfund. På den baggrund er det regeringens holdning, at europæiske forskningsinfrastrukturer med fordel kan etableres med støtte fra strukturfondsmidlerne.

Det er dog samtidig regeringens holdning, at etableringen og lokaliseringen af fælleseuropæiske infrastrukturer ikke bør ske på baggrund af regionalpolitiske hensyn. Etableringen af forskningsinfrastrukturer skal ske ud fra hensynet til kvalitet i forskningen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Generelt har de foreløbige drøftelser vist stor enighed om behovet for forskningsinfrastrukturer samt om deres store effekt for videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation), for Det Europæiske Forskningsrum, herunder tiltrækning og fastholdelse af excellente forskere samt for det omgivende samfund. Samtidig har der vist sig en klar skillelinie mellem de hovedsageligt nye medlemslande, der har peget på behovet for en geografisk balance, og de hovedsageligt gamle medlemslande, der ønsker kvalitet som afgørende for lokaliseringen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev sidst forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 27. februar 2009 forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 5.-6. marts 2009.

Punkt 10: Realiseringen af vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Medlemsstaterne vedtog på Rådsmødet i maj 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at Europa skal udvikle en fælles vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum (ERA) og på den baggrund udvikle en effektiv styring og organisering heraf. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På Rådsmødet den 1. – 2. december 2008 vedtog alle medlemslandene vision 2020 for ERA. På baggrund af visionen har formandskabet nu udarbejdet en statusrapport for, hvor langt man er nået og de virkemidler, der er til rådighed i forhold til at nå målene i visionen.

Der lægges op til, at Rådet vedtager rådskonklusioner på baggrund af statusrapporten på Rådsmødet den 28. – 29. maj 2009.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 20/20

2. Baggrund

Medlemsstaterne vedtog på Rådsmødet i maj 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at EU's medlemslande skulle blive enige om en fælles vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum (ERA) og på den baggrund udvikle en effektiv styring og organisering heraf. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På Rådsmødet den 1. – 2. december 2008 vedtog alle medlemslandene vision 2020 for ERA. På baggrund af visionen for ERA har det tjekkiske formandskab udarbejdet en statusrapport, hvor de nuværende virkemidler i forhold til at opnå målene i visionen er oplyst.

På baggrund af formandskabets statusrapport er udarbejdet et udkast til rådskonklusioner til vedtagelse på Rådsmødet den 28. – 29. maj 2009. Formålet hermed er at sikre fremdriften med henblik på at nå de i visionen oplyste mål.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Formål og indhold

De tre formandskaber, henholdsvis det franske, tjekkiske og svenske har forpligtet hinanden på et tæt samarbejde med henblik på at muliggøre udviklingen af "Ljubljana-processen" og sikre dens succes. Første skridt var vedtagelse af vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum. Det tjekkiske formandskabs statusrapport i forhold til implementering af visionen redegør primært for de eksisterende instrumenter til at realisere visionen. Målsætningen er et fælleseuropæisk samarbejde baseret på:

- Fri bevægelighed for viden ("den femte frihed") med fremragende uddannelsesmuligheder og attraktive karriereudsigter for forskere,
- Moderne universiteter og forskningsinstitutioner med globalt konkurrencedygtige spydspidser og netværk, der udfører excellent forskning og udvikling,
- Optimale forhold for offentlige og private aktører, herunder SMV'er, med henblik på a) investeringer i forskning og udnyttelsen af forskningsresultater, b) adgang til forskningsinfrastruktur i verdensklasse, c) deltagelse i åbne og koordinerede forskningsprogrammer, d) videndeling og -udnyttelse på tværs af sektorer og landegrænser og e) samarbejde med partnere uden for Europa,
- Løsning af store samfundsmæssige udfordringer via fælles forsknings- og udviklingsaktiviteter.
- En effektiv styring og organisering af ERA.

Rådskonklusionerne tager udgangspunkt i statusrapporten og de igangværende aktiviteter. Det fastslås bl.a., at det er nødvendigt at udvikle et begrænset, men konsistent sæt af indikatorer, der kan måle fremdriften i Det Europæiske Forskningsrum. Målet er at få et redskab, hvormed Rådet løbende kan måle fremskridt i forhold til Lissabon-målsætningerne samt vision 2020 for ERA.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 21/21

I forlængelse heraf opfordres medlemsstaterne og Kommissionen til at sikre udvikling af en stærk evalueringskultur. Der opfordres tillige til en bedre koordinering af de eksisterende programmer til fremme af forskning, udvikling og innovation.

Bestræbelserne for at opnå bedre rammebetingelser for forskere anerkendes. De igangværende aktiviteter for at forbedre forskeres karrierer bør styrkes med udgangspunkt i det europæiske partnerskab for forskere. Endvidere understreges behovet for en fælles vision for europæiske infrastrukturer.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning på møde torsdag den 7. maj 2009.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser "Ljubljana-processen" velkommen, herunder en løbende og konsistent opfølgning på vision 2020 for ERA.

Skal Europa blive et førende videnssamfund og indfri målsætningerne i Lissabonstrategien om at kunne møde fremtidige udfordringer skabt af en stadig mere globaliseret økonomi, må der skabes bedre rammer for globalt konkurrencedygtig

forskning og udvikling. Europa er allerede nået langt i forskningssamarbejdet, men skal nå endnu længere. Udvikling af indikatorer til at måle fremskridt i ERA er et vigtigt første skridt til en løbende opfølgning på de enkelte mål i visionen.

En dansk hovedprioritet er udviklingen af et europæisk forskningsrum, hvor viden, ideer, forskere og studerende kan færdes frit. Målet er at gøre fri bevægelighed for viden til ”den femte frihed” og etablere et indre marked for viden, der skaber muligheder og fjerner barrierer for skabelsen og anvendelsen af viden.

Regeringen vil i de kommende drøftelser arbejde for at fastholde en simpel og effektiv struktur for organisering og styring af ERA og finder, at drøftelsen af, hvordan forskningssamarbejdet skal videreudvikles, bør ske i tæt sammenhæng med Lissabon-processen.

11. Forhandlingsituationen

Der er bred opbakning blandt medlemsstaterne til det foreliggende udkast til rådskonklusioner.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmøderne den 5. – 6. marts 2009 (Ljubljana-processens bidrag til Lissabonstrategien), den 1. – 2. december 2008 (vedtagelse af vision 2020 for ERA) samt den 29.-30. maj 2008 (igangsættelse af Ljubljana-processen).

Side 22/22

Kommissionens grøn bog ”Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum” har været forelagt på møde den 16. november 2007 i Statsministeriet for Folketingets partier forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 22.-23. november 2007.